

*До навчально – методичних зборів
керівного складу формувань ЦЗ
і керівників навчальних груп*

**ПЛАН-КОНСПЕКТ
показового заняття 10.02.2016 р.**

Тема: «Засоби індивідуального захисту органів дихання. Прилади радіаційно-хімічної розвідки і дозиметричного контролю»

Навчальна мета:

1. Поглибити знання керівників формувань ЦЗ і навчальних груп щодо будови, принципу дії, порядку підготовки до використання (застосування) засобів індивідуального захисту органів дихання, приладів РХР і дозиметричного контролю.

2. Рекомендувати методику проведення практичних занять із вивчення матеріалу з зазначеної теми із особовим складом формувань ЦЗ та працівниками.

Тривалість заняття – 1 година.

Вид – практичне показове заняття.

Методи – розповідь, пояснення, показ.

Місце проведення – ауд. № 328 НК № 4.

Навчальні питання та розрахунок часу

1. Будова, принцип дії, перевірка справності та порядок використання фільтруючих протигазів, протигазових та протипилових респіраторів – 20 хв.

2. Будова, тактико-технічні дані, порядок підготовки до використання дозиметричних приладів та приладів хімічної розвідки – 20 хв.

3. Методичні рекомендації щодо підготовки і проведення занять із зазначеної теми – 5 хв.

Навчальні посібники та матеріальне забезпечення заняття

1. Кодекс ЦЗУ у ст. ст. 20 п. 8., 40, глава 17, ст. 91, 92.

2. Положення про невоєнізовані формування МОНУ, затверджене наказом МОНУ від 20.12.2004р. № 954.

3. Типова програма підготовки населення до захисту до дій у НС, затверджена наказом Голови ДСНС від 06.06.2014р. № 310.

4. Навчально-методичний посібник для підготовки невоєнізованих формувань ЦЗ ЗНУ, частина перша.

5. Технічні описи фільтруючих протигазів, респіраторів та приладів РХР.

6. Протигazi ЦП-5, ЦП-7, респіратори РУ-60М (РПГ), протипилові респіратори, а також дитячі протигazi – за кількістю парт (по – 28 комплектів).

7. Прилади радіаційної та хімічної розвідки – 5.

8. Комплекти індивідуальних дозиметрів – 2 (ІД-1 – 1; ДП 22В – 1).

9. Плакати (таблиці) даних для вимірювання розмірів лицевих частин протигазів – 3.

Вступна частина – 5 хв.

1. Перевіряю наявність матеріально-технічного забезпечення заняття.

2. Оголошую тему, мету заняття та порядок проведення.

Передмова

Шановні колеги, керівники навчальних груп і формувань! Перш ніж приступити до викладання навчального матеріалу, повинен наголосити: що в умовах надзвичайних ситуацій техногенного та воєнного характеру пов'язаних із пожежами, радіаційними аваріями, аваріями на ПНХО та в разі застосування бойових засобів ураження чи бактеріологічних засобів, використання населенням (особовим складом формувань ЦЗ) засобів захисту є одним із важливих заходів, спрямованих на захист здоров'я та життя людей (для нас – працівників і студентів).

Засоби захисту потрібно поділяти на індивідуальні та колективні. *Поставити запитання. Хто назве індивідуальні засоби захисту?*

Індивідуальні засоби захисту поділяються на:

- ЗІЗ органів дихання;
- ЗІЗ шкіри;
- медичні засоби захисту.

Сьогодні ми вестимемо мову про засоби індивідуального захисту органів дихання (фільтруючі протигazi та респіратори).

Кожен повинен засвоїти, що протигаз чи респіратор стане надійним засобом захисту лише за умови коли ті, хто ними користуються вміють визначити їх придатність, підібрати необхідний розмір та перевірити справність.

Стосовно приладів РХР і дозиметричного контролю, – користуючись приладами розвідки ми повинні виявити наявність в атмосфері, на ґрунті, техніці, продуктах споживання небезпечних речовин, ступінь їх забруднення (зараження): для НХР – концентрацію; у разі радіаційного забруднення – рівень радіації, для того, щоб прийняти найбільш доцільне рішення щодо способів та порядку захисту особового складу.

А тепер перейдемо до розгляду основних питань.

Основна частина – 40 хв.

Перше навчальне питання – 20 хв. «Будова, принцип дії, перевірка справності та порядок використання фільтруючих протигазів і респіраторів»

На сьогодні, для індивідуального захисту органів дихання населення можуть використовуватись:

- фільтруючі протигazi типу ЦП-5, ЦП-7;

- при невисоких концентраціях НХР (до 15 ГДК) – протигазові респіратори, які здебільшого використовуються працівниками ПНО, типу РПГ-67, РУ-60 М з фільтро-поглинаючими коробками від конкретних НХР (м. К, КД – від аміаку; м. А, В – від хлору);

- протипилові респіратори.

Фільтруючі протигazi призначені для захисту органів дихання, очей та обличчя від ураження отруйними, радіаційними речовинами і бактеріальними засобами. Складаються із 2-х частин:

- шолом-маски (ШМ – 62 У) або (ШМ – 62);

- фільтро-поглинаючої коробки м. ГП-5, ГП-7.

У комплект протигазу входить – сумка для переноски і коробка з незапотівлюваними плівками. Вага протигазу – 900гр., вага ФПК – 250 гр., вага ШМ – 350, 450 гр.

Принцип дії протигазів і протигазових респіраторів базується на основі очищення (фільтрування) повітря що вдихається людиною, від отруйних небезпечних хімічних, радіоактивних речовин і бактеріальних засобів у фільтруючих коробках.

Для того, щоб підібрати необхідний розмір ШМ та визначити придатність ФПК необхідно вміти читати їх маркування.

Маркування шолом-маски:

а). Розмір лицевої частини виштампуваний з обох боків нижньої частини (підборіддя) ШМ в колі $\phi = 12$ мм. арабськими цифрами (0, 1, 2, 3, 4);

- на одній стороні – шифр заводу, рік та квартал випуску (Я.07);

- на другій стороні – номер прес-форми, на якій проведено опресовку маски (ϕ 205);

- дата виготовлення клапана – на поверхні пелюстка (О 12.06.07), завод, дата 12.06.2007р.

б) маркування ФПК:

- на циліндричній частині коробки на верхньому рядку нанесено індекс виробу ГП-5, ГП-7;

- нижче, у другому рядку перші дві цифри – умовний знак заводу, далі – номер партії, римськими цифрами – квартал і дві останні – рік випуску;

- граничний термін зберігання ФПК – 15 років (10+5);

- протигazi та респіратори необхідно зберігати у приміщеннях при вологості повітря не вище 65%.

Протигазові респіратори РПГ-67 (РУ-60 М) призначені для захисту органів дихання людини від ураження НХР, які є у робочій зоні у вигляді пару, газів і аерозолів та пилу, за винятком високотоксичних (сенийної кислоти, арсина, фосфіна, та інших.), або низькомолекулярних (етана, метана і т. п.).

Будова.

Складається із гумової маски, 2-х фільтруючих коробок, трикожного обтюратора та наголовника.

Фільтруючі коробки (патрони), випускаються таких марок: А, В, КД, і Г.

Перевірка технічного стану. Необхідно:

- перевірити стан лицевої частини (пориви, проколи не припускаються);

- стан лямок наголовника (кріплення лицевої частини на голові) та елементів кріплення до маски;

- стан фільтро-поглинаючої коробки, відповідність ФПК щодо захисту від випарів конкретної НХР, шляхом читання та усвідомлення інформації викладеної на коробці.

Після зовнішньої перевірки технічного стану, респіратор перевіряють на герметичність (так, як і протигазу).

Маркування ФПК, протигазових респіраторів та промислових протигазів здійснюється залежно від небезпечних речовин від яких вони захищають.

Марка ФПК	Найменування НХР
А	Органічні гази і пари (бензол, ефіри, бензин, спирти, ацетон, сірководень, сірковуглець, хлор, фосфорорганічні речовини, пил).
В	Кислі гази і пари (сірководень, хлористий водень, хлор і фосфорогенні отруйні хімікати, пил).
КД	Аміак, сірководень, пил.
Г	Випари ртуті, етилмеркурхлорід, пил.

Протипилові респіратори Р-2; У2-К, «Лепесток» теж призначені для захисту органів дихання від радіоактивного, ґрунтового, промислового та інших видів пилу.

Респіратор Р-2 (У-2К) являє собою марлеву маску, покриту зверху поролоном, з середини поліетиленовою плівкою, в якій з боків вмонтовані клапани вдиху, а по центру – клапан видиху. У верхній частині респіратора – носовий зажим. Для кріплення респіратора на голові до маски прикріплені наголовник, який складається із прогумованих і трикожажних лямок з двома пластмасовими пряжками.

Друге навчальне питання – 20 хв. «Прилади радіаційно-хімічної розвідки і дозиметричного контролю».

а) рентгенометри ДП-5 «Б», «В», побутові радіометри «Прип'ять», «Терра – 0,5», індивідуальні дозиметри.

Рентгенометри ДП-5 «Б», «В» призначені для вимірювання рівнів гамма-радіації та радіоактивного забруднення території, технічних засобів, приладів, майна тощо.

Діапазон вимірювання від 0,05 мР/год. до 200 Р/год.

Мають 6 піддіапазонів і звукову індикацію на всіх піддіапазонах, крім першого (5-200) Р/год. Відлік показань здійснюється по шкалі мікроамперметра з наступним множенням на відповідний коефіцієнт піддіапазону. Найбільший час, який необхідний для зняття показань – 45 сек. Живлення від 3-х елементів. Вага ДП-5 «Б» – 2,8 кг.; ДП-5 «В» – 3,2 кг.

Прилад складається із:

- пульта вимірювання в футлярі із штучної шкіри;
- блока детектування, який з'єднується з пультом за допомогою кабеля, довжиною 1,2 м.

У комплекті приладу: телефон ТГ-7М, подовжуюча штанга $L = 450 - 720$ мм., дільник напруги $H = 12-24V$;

- документація.

На панелі пульта вимірювання є:

- кнопка скидання показань;
- потенціометр режиму (у ДП-5Б);
- мікроамперметр: верхня шкала – у МР/год.; нижня – у Р/год;
- тумблер для підсвітки шкали мікроамперметра;
- перемикач піддіапазонів;
- гніздо для підключення телефонів.

Внизу пульта – відсік для 3-х елементів живлення.

Детекторний блок (зонд) має поворотний екран, який може фіксуватися в положенні «Б», «Г».

Підготовка приладів ДП-5 «Б», «В» до роботи.

1. Достати прилад із пакувального ящика, зовнішнім оглядом перевірити його стан;

- регулюють ремінь для перенесення, одягають так, щоб прилад був перед грудьми (у робочому положенні);

- установлюють перемикач піддіапазонів у положення «вимкнено»;
- відкривають відсік для елементів живлення й установлюють батарейки;
- встановлюють штекер головних телефонів у відповідне гніздо;
- у приладі ДП-5 «Б» установлюють зонд над контрольним джерелом що на кришці футляра, попередньо поворотний екран на зонді детектування виставити в положення «Б»;

- у ДП-5-«В» - поворотний екран встановити у положення «К» - контроль.

2. Перевести ручку перемикача піддіапазонів у положення «контроль режиму «▲» (на ДП 5 «Б» - «режим») стрілка мікроамперметра повинна переміститися у режимний сектор (на ДП 5-«Б» – виставити потенціометром).

3. В умовах недостатньої відомості увімкнути підсвічування шкали.

4. Встановлюючи ручку перемикача піддіапазонів у положення «1000», «100», «10», «1», «0,1» перевірити працездатність приладу на всіх піддіапазонах, крім першого (200).

Під час перевірки приладу стрілка мікроамперметра повинна зашкалювати на 5 і 6 піддіапазонах (х 1, х 0,1), відхилитися на 4-му (х 10), а на 3 і 2-му – може не відхилитися (х 100, х 1000), через недостатню активність контрольного джерела.

5. Порівняти показання мікроамперметра на 4-му піддіазоні (х 10) з показаннями, які записані у формулярі приладу у розділі 12. Якщо різниця між показаннями приладу і даними формуляра не перевищує 30% – прилад придатний до застосування.

6. Натиснути кнопку «сброс».

7. Повернути екран в положення «Г», а ручку перемикача піддіапазонів у положення «режим».

8. Приєднати штангу до детекторного блоку. Прилад до застосування підготовлений.

б). Радіометр бета-гамма випромінювання «Прип'ять» призначений для вимірювання потужності експозиційної дози γ – випромінювання, щільності потоку β -випромінювання і об'ємної (питомої) активності в рідких і сипучих речовинах.

Діапазон вимірювань потужності експозиційної дози V, γ -випромінювання від 0,01 до 19,9 (20 мр/год.).

- β -випромінювання від 10 до 20,00 $\times 10^3$ см²/хв.;

- β -випромінювання ізоотопів в рідких і сипучих матеріалах – від $1.4 \cdot 10^{-3}$ до $3.7 \cdot 10^{-3}$ Бк/кг (Бк/л).

Похибка ± 25 %.

У комплекті: радіометр РКС-2003, батарея «Корунд», к'ювета, інструкція з експлуатації, пакувальна коробка. Час роботи при живленні від батареї не більше 6 годин. Час встановлення робочого режиму не більше 5 сек. Маса приладу не більше 0,25 кг. Час установлення показань 20 або 200 сек.

РКС 2003 «Прип'ять» скомпонований у прямокутному пластмасовому корпусі габарити якого 146x73x37 мм., що складається із 2-х частин:

- у нижній частині корпусу вмонтовано вимикач «питання» і гніздо для приєднання зовнішнього джерела живлення (источника питания) напругою від 4,7 до 12V;
- у днищі металевою кришкою закриті лічильники типу СБМ-20 та відсік для батарейки типу «Корунд» або «Крона», що закривається пластмасовою кришкою;
- зверху нижньої частини корпусу вимикач звукової індексації та кнопка «КП» для контролю напруги джерела живлення;
- на верхній панелі: табло цифрової індикації та органи управління приладом;
- у центрі зверху «режим», перемикач видів іонізуючого випромінювання $\gamma - \beta$ (гамма-бета);
- праворуч Н – Х, перемикач вида потужності дози гамма-випромінювання;
 - Н – потужності еквівалентної дози (Мк Зв/год.);
 - Х – потужності експозиційної дози (Мр/год.).

Зліва ϕ (омега) – Ам, перемикач виду величини при вимірюванні бета-випромінювання: ϕ – щільність потоку $\frac{\text{частинок}}{\text{хв.см}^2}$

Ам – питома активність (Ку/кг).

У другому рядку – «предел», перемикач меж вимірювань;

- вниз – чутливий піддіапазон; верх – чутливість у 10 разів нижче.

У другому ряду зліва – «время», перемикач часу визначення показань: нижнє положення – 20 сек. – у випр.

– 10 хв. – β питома активність;

- верхнє – час установлення показань збільшується у 10 разів.

в). Дозиметр-радіометр «Терра» – 05 призначений для вимірювання потужності γ – та рентгенівського випромінювання, вимірювання еквівалентної дози γ -випромінювань, а також вимірювання поверхневої щільності потоку β -випромінювання. Крім того, прилад вимірює час накопичення еквівалентної дози та реальний астрономічний час.

Діапазон вимірювань:

- потужності еквівалентної дози від 0,1 до 9999 мк Зв/год.;
- іонізуючого випромінювання від 0,001 до 9,999 мк Зв;

Діапазон вимірювань щільності потоку β -випромінювання від 10 до 10⁵ частинок/см²•хв. Похибка – 15%.

Будова: дозиметр скомпонований у плоскому прямокутному пластмасовому корпусі з заокругленими кутами. Корпус складається із 2-х частин (верхній, і нижній). У середній частині верхньої кришки розташована панель індикації. Зверху дві клавіші управління, по центру – гучномовець. Всередині – друкована плата з усіма елементами електросхеми.

Органи управління та індикації мають відповідні надписи. На нижній кришці – інформаційна таблиця.

У нижній частині є відсік для елементів живлення та вікно доступу до лічильників.

г). Комплекти індивідуальних дозиметрів призначені для вимірювання індивідуальних доз гамма опромінення людей (особового складу), який працює в зоні радіоактивного забруднення.

Комплект ДП-22 В складається із:

- зарядного пристрою типу ЗД-5;
- 50 індивідуальних дозиметрів ДКП-50 А з діапазоном вимірювання від 2 до 50 Р.

Комплект ІД-1 призначений для вимірювання поглинутих доз гамма і нейтронного випромінювання.

Діапазон вимірювання від 20–500 рад. Похибка $\pm 20\%$.

Склад приладу:

- індивідуальних дозиметрів – 10; зарядний пристрій – 1 типу ЗД-6. Зарядний пристрій ЗД-6 відрізняється від ЗД-5 тим, що працює без джерела живлення (пояснити).

Індивідуальні дозиметри ІД-1 відрізняються від дозиметра ДКП-50 не тільки діапазоном вимірювання, але й тим, що в іонізаційну камеру ІД-1 додано бор, що забезпечує вимірювання доз нейтронного випромінювання.

Шкала дозиметра має 25 поділок з оцінкою одного ділення – 20 рад.

г). Військовий прилад хімічної розвідки (ВПХР).

ВПХР призначений для виявлення та визначення концентрації бойових отруйних речовин (зорін, заман, V гази: хлорціан, фосген, дифосген, синильна кислота, хлор аміак, іприт та інші).

У складі ВПХР:

- металевий корпус з кришкою;
- ручний насос;
- паперові касети з індикаторними трубками (в кожній по 10 ІТ);
- протипилові фільтри;
- насадка до насоса;
- захисні ковпачки;

- грілка з патронами;
- електроліхтарик;
- лопатка.

Продуктивність насоса при $50 \frac{\text{кач}}{\text{хв}} = 1,8-2$ л. повітря.

У головці насоса вмонтовані ніж і гніздо для установки індикаторних трубок і два отвори для розкриття ІТ.

У рукоятці насоса ампуловскривач.

Індикаторні трубки марковані: червоною рисою і крапкою – ОР нервово-паралітичної дії;

- трьома зеленими рисками – ОР задушливої дії, із жовтою для виявлення ОР шкіро-наривної дії.

При підготовці приладу до роботи необхідно звертати увагу на комплектність приладу, справність насоса, на розміщення касет з ІТ.

Третє навчальне питання. «Методичні рекомендації»

Заняття з цієї теми залежно від чисельності групи (формування) доцільно проводити на 2-х, 3-х навчальних місцях, на яких, на одному вивчаються ЗІЗ органів дихання, а на 2-х інших прилади РХР та індивідуальні дозиметри.

Для проведення занять на окремих навчальних місцях керівник групи (формування), завчасно повинен підібрати й підготувати керівників на навчальних місцях.

У ході підготовки до занять керівнику навчальної групи командиру формування необхідно:

- отримати ЗІЗ та прилади;
- підібрати необхідну літературу й посібники;
- особисто вивчити матеріал за темою, користуючись навчально-методичними посібниками, технічними описами приладів і майна, безпосередньо відповідними засобами захисту, та приладами;
- визначити навчальні місця та підібрати керівників на них;
- за 2, 3 дні скласти План заняття або План конспект і затвердити його у НШЦЗ підрозділу (краще - працівником штабу ЦЗ ЗНУ);
- за 1 день до заняття зібрати керівників навчальних місць (керівників ланок) і провести з ними інструктивне (показове заняття).

Під кінець цього заняття визначити їм завдання щодо підготовки матеріальної бази та особистої підготовки до заняття, визначити час і місце збору особового складу. Під час заняття, дотримуючись основ педагогіки та методики проведення занять діяти відповідно до затвердженого Плану (*контроль явки слухачів, оголошення теми, мети заняття, навчальні питання, порядок його проведення (вивчення)*).

Залежно від форми (виду) заняття та рівня знань слухачів з цієї теми керівник повинен:

- викласти матеріал використовуючи підготовлений План-конспект, наочні посібники, засоби захисту та прилади;
- 3-4 хвилини відвести на з'ясування ступеня засвоєння матеріалу.

Відповісти на запитання слухачів.

Розділити групу на частини за кількістю навчальних місць.

Другу половину заняття відвести на вивчення засобів захисту, приладів РХР і дозиметричного контролю на навчальних місцях.

Під час цієї практичної частини заняття, спостерігаючи за діями керівників на навчальних місцях, за ходом навчання, цікавитись ступенем засвоєння матеріалу, домагатися досягнення слухачами глибоких знань та вміння користуватись ЗІЗ, та приладами. Закінчується заняття контрольним опитуванням, підведенням підсумків та доведенням завдань щодо усунення недоліків до наступного заняття.

Керівник заняття
провідний фахівець з питань ЦЗ
Додаток №1

Т. К. Гапончук

Затверджено
наказом ректора від
« ___ » _____ 2015р. № _____

**Організаційно-методичні рекомендації щодо виконання завдань
цивільного захисту та планів навчання особового складу органів управління,
сил ЦЗ, евакуаційних органів і працівників, не зарахованих
до органів управління і формувань на 2016 рік**

З метою забезпечення виконання вимог Кодексу цивільного захисту, інших законодавчих і нормативних державних актів у сфері цивільного захисту, вдосконалення підготовки та забезпечення готовності органів управління, сил ЦЗ і структурних підрозділів до дій за призначенням в умовах надзвичайних ситуацій мирного часу та особливого періоду, **головним завданням цивільного захисту університету на 2016 рік вважати:**

- проведення ефективної роботи, спрямованої на підвищення рівня техногенної та пожежної безпеки, зниження ризику виникнення надзвичайних ситуацій;
- підвищення готовності органів управління, сил цивільного захисту і структурних підрозділів до проведення ефективних заходів захисту учасників навчально-виховного процесу, працівників і матеріальних цінностей у надзвичайних ситуаціях техногенного, природного, соціального та воєнного характеру;
- забезпечення обов'язковості та підвищення якості навчання працівників і студентів у сфері цивільного захисту, підвищення рівня знань щодо можливих загроз, поведінки та дій у вірогідних надзвичайних ситуаціях;
- забезпечення практичної підготовки та підвищення рівня компетентності керівного складу ЦЗ та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів, проведенням рятувальних, відновлювальних та інших невідкладних робіт.

1. Основні зусилля у процесі реалізації основного завдання зосередити на:

- глибокому вивченні та забезпеченні виконання законодавчих і нормативних державних актів з питань цивільного захисту (*перелік таких документів викладено в додатку № 12*);
- забезпеченні виконання норм і правил техногенної та пожежної безпеки, заходів, спрямованих на запобігання виникненню НС;
- забезпеченні фінансування та реалізації планів укріплення пожежної безпеки, вдосконалення системи оповіщення та інформування в НС, накопичення матеріального резерву та індивідуальних засобів захисту;
- підвищенні кваліфікації осіб керівного складу та фахівців у сфері ЦЗ;
- забезпеченні готовності органів управління, спеціальних служб, формувань ЦЗ і структурних підрозділів університету до своєчасного та ефективного реагування на надзвичайні ситуації, виконання покладених на них завдань як у мирний час, так і в умовах особливого періоду.

2. Керівникам структурних підрозділів, начальникам служб ЦЗ, іншим посадовим особам, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів безпеки життєдіяльності та цивільного захисту, забезпечити виконання таких завдань і заходів:

2.1. У сфері попередження надзвичайних ситуацій:

- здійснення щоденного контролю за дотриманням норм і правил пожежної безпеки, правил експлуатації технічного обладнання, автомобілів, верстатів, електросилових установок, електричних і газових приладів, комп'ютерної та розмножувальної техніки; організації своєчасного обслуговування та ремонту техніки й обладнання (*керівники всіх рівнів*);
- забезпечення дотримання вимог щодо зберігання, транспортування та використання пожежо-вибухонебезпечних речовин і матеріалів, небезпечних хімічних речовин, джерел іонізуючого випромінювання, фарб і розчинників (*структурні підрозділи АГЧ, завідувачі складів, навчальних та науково-дослідних лабораторій*);
- забезпечення суворого дотримання вимог щодо заходів безпеки під час проведення лабораторних, науково-дослідних, ремонтних та інших робіт (*завідувачі лабораторій, складів; керівники занять та робіт*);
- своєчасне проведення інструктажів працівників і студентів з охорони праці, пожежної безпеки та безпеки життєдіяльності відповідно до нормативних документів з охорони праці, пожежної безпеки та цивільного захисту (*керівники підрозділів два рази на рік*);
- виконання Комплексного плану організаційних, інженерно-технічних, протипожежних, санітарно-гігієнічних, протиепідемічних заходів у частині, що стосується підрозділу (*окремий документ, який, після затвердження ректором, надсилається до кожного підрозділу; виконавці зазначені в Плані*). Керівники іногородніх відокремлених підрозділів розробляють і погоджують такий план з місцевими органами управління у сфері ЦЗ);

- створення та підтримка безпечних умов для відпочинку працівників і студентів в оздоровчих закладах ЗНУ, проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо запобігання загибелі людей на водних об'єктах, поводження при виявленні вибухових пристроїв, боєприпасів, предметів, схожих на них (*керівники підрозділів*).

2.2. У сфері оповіщення, зв'язку та інформування:

- забезпечення справності радіотрансляційних ліній і теле-радіоприймачів у приміщеннях чергових гуртожитків і навчальних корпусів (*коменданти навч. корпусів, зав. гуртожитків, провідний інженер АТС*);
- упровадження системи гучномовного оповіщення та інформування (*головний інженер*);

- забезпечення постійної готовності технічних засобів оповіщення, зв'язку та інформування (*провідний інженер зв'язку, зав. лабораторії телевізійної журналістики*);

- укомплектування, матеріальне забезпечення та підготовка груп оповіщення до виконання завдань за призначенням (*керівники, НШЦЗ структурних підрозділів*).

2.3. У сфері підготовки органів управління, сил ЦЗ та навчання працівників і студентів з питань цивільного захисту.

2.3.1. Підготовку керівного складу ЦЗ ЗНУ, керівників органів управління та сил ЦЗ провести під час навчально-методичних зборів, штабних та комплексного об'єктового тренувань, а функціональне навчання керівного складу формувань ЦЗ – на курсах ЦЗ навчально-методичного центру ЦЗ та БЖД Запорізької області згідно додатками №2,3 до наказу.

2.3.2. Підготовку особового складу формувань ЦЗ в університеті спланувати та здійснити за 15-годинною тематикою, згідно з додатком № 5 до наказу, із яких 9 годин загальної тематики; 6 годин – спеціальної.

Взяти до відома, що:

- навчання командирів формувань (*15 годин*) за загальною і спеціальною тематикою організує і проводить штаб ЦЗ ЗНУ (*провідний фахівець з питань ЦЗ*) та начальники штабів ЦЗ підрозділів. На керівників підрозділів покладається забезпечення явки керівників формувань на заняття згідно з розкладом занять (додається);

- навчання командирів ланок та рядового складу формувань (*15 годин*) здійснюють командири (*начальники*) формувань під керівництвом та контролем начальників штабів ЦЗ підрозділів, на базі яких комплектуються формування. На керівників підрозділів покладається створення умов, необхідних для реалізації Тематичного плану (додаток № 5) згідно з розкладом занять.

2.3.3. Підготовку особового складу комісії з питань евакуації, збірних та приймальних пунктів евакуації планувати та здійснювати керівникам цих органів за 15-годинною тематикою згідно з додатком № 6 до наказу. Практичне розгортання і приведення в готовність евакуаційних органів, відпрацювання порядку взаємодії при виконанні завдань за призначенням провести під час спеціальних тренувань, згідно з додатком № 3, та комплексного об'єктового тренування з ЦЗ у жовтні 2016р.

2.3.4. Керівникам структурних підрозділів навчання науково-педагогічних, інженерно-технічних працівників, робітників та службовців способом захисту і порядку дій у НС здійснити у складі навчальних груп, шляхом курсового навчання – 4 години та самостійного (індивідуального) навчання – 8 годин, згідно з Тематичним планом (додаток № 4) до наказу.

Для цього:

а) у січні 2016 року визначити персональний склад навчальних груп, призначити керівників занять, відповідно до затвердженого ректором тематичного плану, скласти розклади занять, копії яких подати до штабу ЦЗ ЗНУ до 02.02.2016р. за формою: *№ з/п; найменування тем, вид заняття, кількість годин; дата та час проведення заняття, керівник заняття*, враховуючи таке:

- початок навчання у сфері ЦЗ з 15 січня 2016р., закінчення 26 жовтня 2016р. комплексним об'єктовим тренуванням;

- заняття (в т. ч. і індивідуальні) планувати у визначені керівником дні з 15 січня по 20 жовтня 2016 року два–три рази на місяць. Під час індивідуальних занять керівники начальники груп повинні надавати консультації за матеріалами теми заняття.

У структурних підрозділах, діяльність яких не пов'язана з навчальним процесом, рекомендувати планування занять по вівторках першого і третього тижня з 12год. 50хв. до 13год. 35хв., або з 16год. 15хв. до 17год. 00хв. (*у разі виробничої необхідності керівник структурного підрозділу може визначити інший час, який вказується в розкладі занять*).

На жовтень 2016р. планувати практичні і підсумкові заняття та тренування, пов'язані з підготовкою до комплексного об'єктового тренування з ЦЗ.

б) узяти до відома, що в процесі реалізації тематичних планів навчання рекомендується:

1. Ознайомлення працівників і студентів із потенційними загрозами, характером ймовірних надзвичайних ситуацій та особливостями захисту від уражаючих факторів вірогідних НС.

2. Ознайомлення з інформацією, що міститься в планах реагування на НС щодо заходів та дій в умовах загрози та виникнення НС.

3. Набуття практичних навичок щодо користування засобами індивідуального і колективного захисту, первинними засобами пожежогасіння та дій під час проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

4. Оволодіння навичками надання першої допомоги.

Примітки:

1. Тренінги щодо набуття практичних навичок проводяться під час курсових та індивідуальних занять шляхом виконання індивідуальних завдань.

2. Тренування проводяться з метою відпрацювання, закріплення та перевірки умінь та навичок працівниками, особовим складом формувань і евакуаційних органів у надзвичайних ситуаціях при виконанні покладених на них завдань.

3. Керівники структурних підрозділів повинні систематично контролювати реалізацію Тематичних планів та проведення занять згідно із затвердженими розкладами; про результати контролю вносити відповідний запис у журналі обліку занять (*розділ IV «Контроль за проведенням занять*) та вживати заходів щодо усунення виявлених недоліків.

2.3.5. Облік відвідування занять працівниками, особовим складом формувань і евакуаційних органів та облік проведених занять вести у відповідних журналах у день проведення занять.

Після проведення підсумкових занять журнали повернути до штабу ЦЗ ЗНУ протягом наступних 5 днів.

2.3.6. Для отримання працівниками і студентами додаткової інформації щодо структури ЦЗ підрозділу, організації оповіщення, конкретних дій у надзвичайних ситуаціях керівники навчальних груп надають консультації, крім того в кожному підрозділі повинен бути інформаційно-довідковий куточок з питань цивільного захисту.

На стендах (*планиетах*) куточка розмістити друковані та ілюстровані матеріали про персональний склад органів управління ЦЗ підрозділу, керівників формувань, строки та порядок отримання ЗІЗ, порядок укриття в ЗС, порядок дій у вірогідних НС, зокрема у НС техногенного та воєнного характеру, номери телефонів спеціальних оперативного-рятувальних і аварійно-технічних служб, розклад (*графік*) проведення занять у сфері ЦЗ.

Виходячи із вищевикладеного, керівникам підрозділів, у яких обладнані такі інформаційні куточки, до 15 березня 2016 р. оновити, за потребою доопрацювати матеріали наочної інформації, а керівникам решти підрозділів протягом першого півріччя 2016р. обладнати інформаційно-довідкові куточки з цивільного захисту. Методичне забезпечення покласти на штаб цивільного захисту ЗНУ.

2.4. Керівникам підрозділів:

системно та цілеспрямовано вести роботу щодо забезпечення належного протипожежного стану, виконання профілактичних протипожежних заходів, попередження травматизму, нещасних випадків на робочих місцях під час навчально-виробничого процесу, шляхом суворого дотримання норм і правил технічної і пожежної безпеки, завчасного проведення інструктажів, інформаційно-роз'яснювальної роботи та контролю за дотриманням у цій сфері нормативних актів та інструкцій.

Особливу увагу звернути на підготовку та реалізацію заходів, пов'язаних із захистом персоналу, документів, цінного обладнання, інших матеріальних цінностей у надзвичайних ситуаціях воєнного характеру.

2.4.1. Керівникам відокремлених підрозділів до 15 січня 2016р. видати накази за підсумками роботи у сфері ЦЗ 2015 року і визначити завдання на 2016 рік, скласти, узгодити з керівниками місцевих органів та затвердити:

- Комплексний план організаційних, інженерно-технічних, протипожежних, санітарно-гігієнічних заходів, спрямованих на попередження НС;

- План підготовки керівного складу формувань ЦЗ на курсах ЦЗ Навчально-методичних центрів з питань ЦЗ та БЖД відповідних областей;

- Графік проведення спеціальних навчань і тренувань з питань цивільного захисту.

2.4.2. Керівникам усіх структурних підрозділів пропозиції стосовно планування заходів ЦЗ та організації навчання у 2017 році подати до штабу ЦЗ ЗНУ до 30 листопада 2016 року разом із доповіддю про виконання завдань року.

ТЕМАТИКА
для підготовки евакуаційних органів
Запорізького національного університету
до дій за призначенням на 2016 рік

Відповідно до законодавчих і нормативних актів у сфері ЦЗ, розпорядження міського голови від 01.10.2012р. №510Р у Запорізькому національному університеті створені:

Комісія з питань евакуації університету;

Комісії з питань евакуації структурних підрозділів чисельністю більше 50 осіб;

Збірний пункт евакуації №16 та приймальний пункт евакуації №3 (на базі Торгового коледжу);

Приймальний пункт евакуації №1 на базі навчального корпусу № 8.

Згідно з Порядком проведення евакуації, затвердженим ПКМУ від 30.10.2013 р. № 841 підготовка персоналу евакуаційних органів і населення до виконання евакуаційних заходів покладається на їх керівників.

На 2016 рік планується:

№ з/п	Найменування тем	Кількість годин	Вид заняття
1.	Основні положення Кодексу ЦЗ України, Порядку проведення евакуації, затвердженого ПКМУ № 841 щодо організації, планування, та проведення евакуації населення, матеріальних і культурних цінностей	1 лютий 2016р.	Лекція
2.	Евакуаційні органи ЗНУ, їх функції і завдання. Структура і завдання евакооргану (комісії з питань евакуації збірного та приймальних пунктів евакуації).	2 березень 2016р.	Класно-групове заняття
3.	Критерії визначення стану готовності евакуаційних органів; порядок дій особового складу при приведенні евакоорганів у готовність	1 квітень 2016р.	Співбесіда
4.	Організація проведення термінової тимчасової евакуації УНВП при загрозі та виникненні НС техногенного характеру.	1 травень 2016р.	Тренування
5.	Функціональні обов'язки особового складу відповідного евакооргану.	1	Самостійна підготовка
6.	Дії особового складу евакоорганів під час приведення евакооргану в готовність до роботи (оповіщення і збір особового складу, підготовка робочих місць та необхідних для роботи документів).	4 вересень	Тактико-спеціальне заняття
7.	Порядок дій особового складу евакуаційних органів при виконанні завдань за призначенням (організація тимчасового виведення особового складу ЗНУ в безпечну зону, організація прийман-ня, відправлення, та тимчасового розміщення евакуйованого населення в безпечній зоні).	4 26. 10. 2016р.	Тактико-спеціальне заняття під час КОТ
8.	Підсумкове заняття	1	Залік
ВСЬОГО:		15	

Проректор з наукової роботи,
голова комісії з питань евакуації ЗНУ

Г. М. Васильчук

Провідний фахівець з питань ЦЗ

Т. К. Гапончук

ТЕМАТИКА
для підготовки особового складу формувань ЦЗ
Запорізького національного університету на 2016 рік

№ п/п	Найменування тем	Метод	Кількість годин
1	2	3	4
1.	Загальна тематика(для всіх формувань ЦЗ)		
1.1.	Склад, основні завдання та режими функціонування сил ЦЗ.	<i>Лекція</i>	1
1.2.	Порядок утворення, завдання та функції формувань ЦЗ (<i>ПКМУ №787 від 09.10.2013р.</i>) Обов'язки керівників формувань щодо комплектування, МТЗ та підготовки формувань до дій за призначенням.	<i>Лекція</i>	1
1.3.	Документація формувань ЦЗ. Критерії визначення готовності формувань. Порядок дій особового складу при приведенні формувань в готовність.	Співбесіда	1
1.4.	ПНО. Радіаційно та хімічно небезпечні чинники виробничих аварій на ПНО.	Лекція	1
1.5.	Будова, захисні властивості засобів індивідуального захисту органів дихання (ЦП-5; ЦП-7; РУ-60м, Р-2) та шкіри (Л-1), порядок підготовки до застосування.	Практичне заняття	2
1.6.	Будова, принцип дії та порядок підготовки до роботи приладів радіаційно-хімічної розвідки і дозиметричного контролю.	Класно-групове заняття	2
1.7.	Способи та засоби захисту особового складу формувань під час виконання ними завдань за призначенням. Техніка безпеки при виконанні робіт.	Співбесіда	1
		Всього	9
2. Спеціальна тематика			
2.1. Для рятувальних формувань.			
2.1.1.	Організація проведення рятувальних робіт. Функціональні обов'язки особового складу.	Класно-групове заняття	1
2.1.2.	Призначення та порядок застосування табельного майна, інструменту, страхувальних пристроїв тощо.	Практичне заняття	1
2.1.3.	Розшук і визволення потерпілих з-під завалів будівель (<i>споруд</i>). Прийоми та способи рятування людей на верхніх поверхах зруйнованих або палаючих будівель. Евакуація людей із осередків пожеж і пошкоджених захисних споруд.	Класно-групове заняття	2
2.1.4.	Порядок надання першої медичної допомоги ураженим (пораненим). Способи транспортування потерпілих.	Практичне заняття	1
2.1.5.	Спеціальна обробка (<i>дезактивація, дегазація, дезінфекція</i>) приладів, техніки та майна.	Практичне заняття	1
		Всього	6
2.2. Для формувань розвідки, радіаційного та хімічного захисту.			
2.2.1.*	Завдання та організація радіаційно-хімічної розвідки й спостереження. Функціональні обов'язки особового складу формувань РХР у режимах функціонування ЄДС ЦЗ.	Класно-групове заняття	1
2.2.2.*	Порядок ведення радіаційно-хімічної розвідки на маршрутах руху, на пунктах збору, посадки і висадки під час евакуації; в зонах аварій, у районі проведення рятувальних робіт.	Класно-групове заняття	1
2.2.3.	Прилади радіаційної розвідки та дозиметричного контролю (<i>будова, підготовка до роботи, порядок застосування</i>).	Практичне заняття	1,5
1	2	3	4
2.2.4.	Прилади хімічної розвідки (<i>будова, порядок застосування</i>)	Практичне заняття	1,5
2.2.5.**	Основні завдання пункту видачі ЗІЗ (<i>ПВ ЗІЗ</i>). Обладнання і порядок підготовки його до роботи.	Практичне заняття	1
2.2.6.**	Порядок роботи ПВ ЗІЗ. Підготовка до видачі та використання ЗІЗ.	Класно-групове заняття	1

2.2.7 **	Порядок зберігання, транспортування, підготовки до застосування ЗІЗ.	Практичне заняття	1
2.2.8.	Спеціальна обробка техніки, особистих речей, одягу. Часткова і повна санітарна обробка.	Практичне заняття	1
	ПРИМІТКИ: * - тільки для формувань РХР; ** - тільки для особового складу пункту видачі ЗІЗ.	Всього	По 6 год. для кожної групи
2.3. Для протипожежних формувань.			
2.3.1.	Завдання протипожежних формувань. Обов'язки особового складу згідно бойового розрахунку.	Співбесіда	1
2.3.2.	Пожежно-технічне спорядження, ЗІЗ, сфера застосування. Протипожежні профілактичні заходи на об'єкті.	Класно-групове заняття	1
2.3.3.	Засоби пожежогасіння та порядок їх використання. Порядок локалізації та гасіння пожеж в гуртожитках та навчальних корпусах. Екстрена евакуація людей та майна.	Практичне заняття	2
2.3.4.	Заходи безпеки при виконанні завдань за призначенням.	Співбесіда	1
2.3.5.	Перша медична допомоги ураженим і при травмах, опіках, отруєнні чадним газом.	Класно-групове заняття	1
		Всього	6
2.4. Для формувань охорони громадського порядку.			
2.4.1.	Завдання формувань ОГП; МТЗ, функціональні обов'язки особового складу формувань ОГП.	<i>Лекція</i>	1
2.4.2.	Участь формувань ОГП у заходах щодо забезпечення громадського порядку; попередження та припинення випадків мародерства, розкрадання матеріальних цінностей при ліквідації наслідків стихійних лих, аварій, катастроф.	Групове заняття	1
2.4.3.	Дії формувань ОГП при проведенні евакуації співробітників, студентів та членів їхніх сімей у безпечну зону.	Практичне заняття	2
2.4.4.	Обмежувальні заходи, які можуть запроваджуватись в умовах надзвичайного та воєнного станів; функції формувань ОГП в цих умовах.	Лекція	1
2.4.5.	Психологія натовпу. Заходи щодо попередження паніки серед співробітників і студентів в умовах надзвичайних ситуацій.	Співбесіда	1
		Всього	6
2.5. Для формувань зв'язку.			
2.5.1.	Загальнодержавні, територіальні та об'єктові (ЗНУ) системи та засоби зв'язку. Апаратура оповіщення та інформування.	Класно-групове заняття	2
2.5.2.	Функціональні обов'язки, організація та порядок забезпечення сталого зв'язку ПУ ЗНУ під час евакуації, проведенні рятувальних та аварійно-відновлювальних робіт.	Практичне заняття	1
2.5.3.	Розгортання й експлуатація засобів зв'язку та оповіщення. Особливості роботи формувань зв'язку в умовах особливого періоду.	Практичне заняття	2
1	2	3	4
2.5.4.	Спеціальна обробка (дезактивація, дегазація приладів, техніки, одягу та взуття). Часткова і повна санобробка особового складу.	Практичне заняття	1
		Всього	6
2.6. Для медичних формувань.			
2.6.1.	Завдання та функції формувань медичного призначення. Порядок забезпечення формувань табельним майном.	Практичне заняття	1
2.6.2.	Перша допомога потерпілим: а) при пораненнях, кровотечі, опіках, утоплені, переломах кінцівок, травмах голови і хребта; б) евакуація та порядок транспортування потерпілих.	Практичне заняття	2
2.6.3.	Особливості надання першої допомоги в зоні радіаційного та хімічного зараження. Вимоги НРБ-97 щодо допустимих доз р/а забруднення, ГДК небезпечних ХР. Профілактичні заходи.	Практичне заняття	1

2.6.4.	Участь сандружин (<i>постів</i>) в протиепідеміологічному обслуговуванні населення, яке перебуває в інфекційному осередку, в проведенні бактеріологічної розвідки.	Співбесіда	1
2.6.5.	Порядок проведення часткової і повної санітарної обробки особового складу.	Практичне заняття	1
		Всього	6
2.7. Для ланок обслуговування сховищ (укриттів).			
2.7.1.	Обладнання сховищ і протирадіаційних укриттів. Переобладнання під укриття побутових приміщень.	Класно-групове заняття	1
2.7.2.	Завдання та функції формувань обслуговування захисних споруд у режимах функціонування ЄДСЦЗ.	Співбесіда	1
2.7.3.	Дії особового складу ЛОУ під час приведення захисних споруд у готовність.	Практичне заняття	1
2.7.4.	Дії особового складу ланки за сигналом (« Повітряна тривога », « Радіаційна небезпека ») або при розпорядженні на підготовку укриттів (<i>сховищ</i>) до прийому людей..	Класно-групове заняття	2
2.7.5.	Робота особового складу ланки в період перебування в ПРУ людей. Порядок евакуації людей із сховища (<i>укриття</i>) в разі виведення його з ладу (<i>пошкодження, часткове руйнування</i>).	Практичне заняття	1
		Всього	6

ПРИМІТКИ:

1. Заняття з керівниками формувань ЦЗ, особовим складом відділення пожежогасіння та розвідниками-хіміками, дозиметристами з тем спеціальної підготовки проводиться провідним фахівцем з питань НС та ЦЗ, згідно з затвердженим розкладом занять.
2. Загальну і спеціальну підготовку рядового складу формувань проводять командири цих формувань згідно зі складеними ними розкладами занять, затвердженими керівником підрозділу (*деканом*) під керівництвом начальника штабу ЦЗ структурного підрозділу.
3. З метою підвищення рівня знань особового складу формувань з питань, що стосується будови та порядку застосування приладів, спеціального спорядження, порядку надання першої медичної допомоги, за заздалегідь поданою заявкою начальника штабу ЦЗ підрозділу, командири формувань отримують із хімічного складу штабу ЦЗ ЗНУ необхідні прилади і майно. Крім того, їм може бути надана практична допомога під час заняття працівниками штабу ЦЗ та медичними працівниками ЗНУ.

Перший проректор, начальник штабу ЦЗ

О. Г. Бондар

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
підготовки науково-педагогічних, інженерно-технічних працівників,
робітників і службовців Запорізького національного університету до дій
у надзвичайних ситуаціях на 2016 рік.
(перший рік трирічного циклу підготовки)

№ тем	Найменування тем	Кількість годин		Вид занять під час курсового навчання
		Курсового навчання	Індивід. навчання	
1	2	3	4	5
Розділ I. Основні способи захисту і загальні правила поведінки в умовах загрози та виникнення НС				
1.1.	Поняття про надзвичайні ситуації. Порядок отримання інформації про загрозу і виникнення НС. Попереджувальний сигнал « Увага всім ». Порядок дій за цим сигналом.		1	
1.2.	Правила поведінки та дій працівників у НС техногенного характеру (пожежі, аварії на ПНО). Евакуація, порядок її проведення; НС природного характеру (землетрус, злива, налипання мокрого снігу, ожеледиця, низькі температури повітря).		1	
1.3.	Заходи безпеки під час радіаційних аварій і радіаційного забруднення місцевості: - джерела іонізуючого випромінювання і його вплив на людину. Поняття про дози опромінення. Променева хвороба; - режими радіаційного захисту.	1		Класно-групове заняття
1.4.	Правила поведінки учасників навчально-виховного процесу і працівників при аваріях на ПНО ГД з викидом небезпечних хімічних речовин: - фізико-хімічні властивості хлору, аміаку, ртуті; - загальні правила поведінки та дій працівників ЗНУ при аваріях на ПНХО. Дегазація приміщень.		1	
1.5.	Вибухо - та пожежонебезпека на виробництві: - основні поняття вибухонебезпеки; - стисла характеристика пожежної небезпеки ЗНУ. Пропожежний режим на робочому місці. Небезпечні фактори пожежі.	1		Класно-групове заняття
1	2	3	4	5
	Порядок дій при виникненні пожежі. Засоби пожежогасіння, протипожежне устаткування та інвентар, порядок їх використання за призначенням.		1	
1.6.	Правила поведінки та дій в умовах масового скупчення людей:		1	

	- поняття про паніку та натовп. Психологія натовпу. Правила безпечної поведінки в натовпі.			
Розділ II. Надання першої допомоги потерпілим				
2.1.	Порядок і правила надання першої допомоги при різних типах ушкоджень: - (реанімаційні заходи, способи тимчасової зупинки кровотечі, прийоми та способи іммобіліза- ції кінцівок, накладання пов'язок на рани).	1		Практичне заняття
2.2.	Перша допомога при отруєнні чадним газом, небезпечними хімічними речовинами (хлором, аміаком).		1	
Розділ III. Організація цивільного захисту в ЗНУ				
3.1.	Кодекс ЦЗУ про повноваження суб'єктів забезпечення цивіль- ного захисту. Структура ЦЗ ЗНУ та органи управління (об'єктова комісія з питань НС, штаби ЦЗ, евакуаційні органи).	1		Лекція
3.2.	Права та обов'язки працівників у сфері ЦЗ.		1	
3.3.	Прогнозовані (ймовірні) надзвичайні ситуації відповідно до Плану реагування на НС (інструкції щодо дій персоналу). ПНО в зоні впливу яких розта- шований університет; - порядок дій при виявленні вибухонебезпечних предметів.		1	
	Усього годин:	4	8	

Перший проректор, начальник штабу ЦЗ

О. Г. Бондар

Провідний фахівець з питань цивільного захисту

Т. К. Гапончук

**Перелік законодавчих і нормативних актів України
у сфері боротьби з тероризмом та захисту населення
у НС соціального та воєнного характеру**

№ п/п	Найменування документів	Дата та номер документа
1.	Конституція України	Від 28.06.1996р
2.	Закон України «Про боротьбу з тероризмом».	Від 23.03.2003р. № 683-IV зі змінами.
3.	Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю».	Від 30.06.1993р. № 3341-XII зі змінами, внесеними законом від 24.02.1994р. №4001-XII.
4.	Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану».	Від 16.03.2000р. № 1550-III зі змінами та доповненнями.
5.	Закон України «Про правовий режим воєнного стану».	Від 06.04.2000р. № 1647-III.
6.	Закон України «Про збройні сили України»	2000р. № 48 зі змінами, внесені від 15.11.2011р. №4026-VI.
7.	Закон України «Про службу безпеки України».	Від 22.03.1992р. № 2229-XII.
8.	Закон України «Про національну поліцію».	Від 02.07.2015р. № 580-VIII.
9.	Кримінальний кодекс України	
10.	Закон України «Про внесення змін до кримінального та кримінально - процесуального кодексів України».	№ 170 - 2006р.
11.	Кодекс цивільного захисту України	Від 02.10.2012р. № 5403-VI.
12.	Положення про Єдину державну систему цивільного захисту,.	Затверджене ПКМУ від 09.01.2014р. № 11.
13.	Положення про правові і організаційні основи дій структурних підрозділів МОНУ.	Від 19.05.2006р. № 385.
14.	Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України «щодо організації проведення у навчальних закладах заходів протидії тероризму».	Від 11.08.2010р. № 1/9-6090.
15.	Лист заступника Міністра освіти і науки України Павла Полянського «щодо організації проведення у навчальних закладах заходів протидії тероризму».	Від 25.07.2014р. № 1/9-372.
16.	Сумісний лист МОНУ та ДСНСУ «про заходи безпеки на можливій ризики виникнення надзвичайних ситуацій, терористичних актів, диверсій, мінування».	Від 05.02.2015р. № 1/9-55/02-1645/12.
Документи які розроблені в університеті		
1.	Рекомендації співробітникам і студентам ЗНУ щодо поведінки та дій у випадку загрози скоєння терористичного акту.	Від 23.06.2011р.
2.	Інструкція керівному складу, працівникам і студентам щодо безпеки поведінки та дій у НС, пов'язаних із терактами і збройними конфліктами.	Від 17.10.2014р.
3.	Пам'ятка працівникам і студентам ЗНУ щодо порядку взаємодії з правоохоронними органами у разі виявлення підозрілих предметів, транспортних засобів та осіб, ознак підготовки злочину терористичного характеру.	Від 09.07.2015р.
4.	Інструкція завідувачам студентських гуртожитків, комендантам навчальних корпусів та черговим швейцарам щодо посилення охорони, порядку дій та взаємодії з правоохоронними органами і спеціальними службами на випадок виявлення ознак підготовки або вчинення терористичного акту.	Від 12.08.2015р.

Перелік основних законодавчих і нормативних актів у сфері ЦЗ

№ п/п	Найменування документів	Дата, номер	Основні визначення, які питання регулює
1	2	3	4
<i>I група. Із питань організації цивільного захисту та безпеки ЖД</i>			
1. Законодавчі акти			
1.1.	Конституція України (основний закон)	28.06.1996р. із змінами, внесеними законом від 08.12.2004р. № 2222-IV	Визначає державний устрій України, права, свободи та обов'язки громадян, порядок народного волевиявлення, органи законодавчої, виконавчої та судової влади, органи прокуратури, здійснення правосуддя, місцевого самоврядування. <u>Роль держави у питаннях, пов'язаних із життям і здоров'ям громадян України, їхньої безпеки викладено у ст. 3, 16, 49, 50 Конституції.</u>
1.2.	* Кодекс Цивільного захисту України	02.10.2012р. № 5403-VI	Регулює відносини пов'язані із захистом населення і територій навколишнього природного середовища та майна від НС, реагування на них, функціонування ЄДС ЦЗ, та визначає повноваження органів державної влади, органів місцевого самоврядування, права та обов'язки громадян, підприємств, установ та організацій.
1.3.	* Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану».	16.03.2000р. № 1550-III	Визначає зміст правового режиму надзвичайного стану, його введення та припинення; особливості діяльності органів управління підприємств, установ і організацій в умовах надзвичайного стану.
1.4.	* Закон України «Про правовий режим воєнного стану».	06.04.2000р. № 1647-III	Визначає зміст правового режиму воєнного стану (порядок його введення та скасування, правові засади органів державної влади, військового командування в умовах воєнного стану, гарантії прав і свобод людини (громадянина) прав і законних інтересів юридичних осіб).
1.5.	Закон України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення в наслідок Чорнобильської катастрофи».	27.09.1991р. № 791A-XII	Регулює питання поділу території на відповідні зони, режими їх використання та охорони, умови проживання та роботи населення, господарську нуково-дослідну та іншу діяльність, з метою зменшення дії радіоактивного опромінення на здоров'я людини та економічні системи.
1	2	3	4
1.6.	Закон України «Про охорону атмосферного повітря».	16.10.1992р. № 2707-XII	Визначає правові і організаційні основи та екологічні вимоги у галузі охорони та використання атмосферного повітря.
1.7.	* Закон України «Про охорону праці».	14.10.1992р. №2615-XII	Визначає основні положення щодо реалізації конституційного права працівників на охорону їхнього життя і здоров'я, на безпечні умови праці, регулює відносини між працівником і роботодавцем з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища.
1.8.	Закон України «Про екологічну експертизу».	09.02.1995р. № 46/95	Визначає поняття про екологічну експертизу, її завдання, мету та порядок здійснення.

1.9.	* Закон України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення».	24.02.1994р. №4004-ХІІ	Регулює суспільні відносини, які виникають у сфері забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя, визначає права і обов'язки державних органів, підприємств та громадян, встановлює порядок здійснення санітарно-епідеміологічного нагляду.
1.10.	* Закон України «Про захист населення і територій від інфекційних захворювань»	08.04.2002р. № 16.45	Визначає правові, організаційні та фінансові засади діяльності органів управління, керівників підприємств, установ та організацій щодо запобігання виникненню і поширенню інфекційних хвороб людини.
2. Нормативні акти			
2.1.	* Положення «Про Єдину Державну систему цивільного захисту України».	ПКМУ від 09.01.2014р. № 11	Положення регулює питання щодо здійснення заходів ЦЗ в державі, визначає склад органів управління і сил ЦЗ, планування діяльності ЄДСЦЗ, порядок виконання нею завдань та організації взаємодії.
2.2.	* Положення про функціональну підсистему «Освіта і наука України ЄДС ЦЗ».	Наказ МОНУ від 03.09.2009р. № 814	Визначає структуру, завдання, режими функціонування функціональної підсистеми, організацію навчання діям у НС, порядок планування заходів ЦЗ та звітності.
2.3.	* Положення «Про класифікацію надзвичайних ситуацій».	ПКМУ від 14.03.2004р. № 368	Визначає класифікацію НС за межами поширення, обсягами наслідків і збитків, кількість людей які постраждали та обсягами технічних і матеріальних ресурсів, необхідних для ліквідації НС, з метою визначення їх рівня та організації взаємодії при ліквідації їх наслідків.
2.4.	* Положення «Про штаб з ліквідації наслідків НС».	ПКМУ від 19.08.2002р. № 1201	Визначає порядок створення штабу, завдання, функції та повноваження під час ліквідації наслідків НС.
2.5.	Порядок організації та проведення моніторингу в галузі охорони	ПКМУ від 09.03.1999р. № 343 зі змінами	Встановлює основні вимоги до організації та проведення моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря, визначає
1	2	3	4
	атмосферного повітря.	внесеними ПКМУ від 24.09.1999р. № 1763	джерела його фінансування, взаємовідносини центральних органів виконавчої влади в організації та проведенні моніторингу.
2.6.	Положення «Про Державну систему моніторингу довкілля»	ПКМУ від 30. 05. 1998 р. № 391 зі змінами.	Державна система моніторингу довкілля—це система спостережень, збирання, оброблення, передавання, збереження та аналізу інформації про стан довкілля, прогнозування його змін і розроблення рекомендацій для прийняття рішень про запобігання негативним змінам стану довкілля. Положення визначає порядок створення та функціонування такої системи в Україні.
2.7.	* Положення «Про Державну інспекцію цивільного захисту».	ПКМУ від 26.10.2001р. № 1446	Інспекція є урядовим органом державного управління, що діє у складі ДСНСУ, здійснює державний нагляд і контроль у сфері ЦЗ, техногенної та пожежної безпеки та нагляду за діяльністю аварійно-рятувальних служб.
II група. Із питань техногенної і пожежної безпеки			
1. Законодавчі акти			

1.1.	* Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки»	18.01.2001р. № 2245-III	Цей закон визначає правові, економічні, соціальні та організаційні основи діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки, організацію державного нагляду діяльності ОПН, повноваження державних органів управління, обов'язки суб'єктів господарювання, порядок ідентифікації ОПН, декларації безпеки, планування дій при локалізації і ліквідації аварій на ОПН.
1.2.	Закон України «Про стандартизацію»	05.06.2014р. № 1315-VII	Установлює правові та організаційні засади стандартизації в Україні і спрямований на забезпечення формування та реалізації державної політики у цій сфері.
2. Нормативні акти			
2.1.	* Про забезпечення надійності і безпечної експлуатації будівель, споруд та інженерних мереж.	ПКМУ від 05.05.1997р. № 409	Визначає завдання державним органам управління щодо паспортизації об'єктів виробничого, житлового та іншого призначення, а також інженерно-технічних споруд, інженерних мереж, та визначення їх технічного стану і відповідності вимогам безпеки.
2.2.	* Правила техногенної безпеки у сфері ЦЗ.	Наказ МНСУ від 15.08.2007р. № 557	Визначають загальні вимоги до організації техногенної безпеки як складової частини цивільного захисту.
1	2	3	4
2.3.	* Правила пожежної безпеки України	Наказ МНСУ від 30.12.2014р. № 1417	Встановлюють загальні вимоги пожежної безпеки до будівель, споруд різного призначення та прилеглих до них територій, обладнання, устаткування, що експлуатується, будівельних майданчиків під час проведення будівельних, ремонтних робіт тощо; визначають організаційні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки та порядок дій при виникненні пожеж.
2.4.	* Порядок функціонування добровільної пожежної охорони.	ПКМУ від 17.07.2013р. № 564	Визначає порядок створення пожежно-рятувальних підрозділів на об'єктах і в населених пунктах як складових добровільної пожежної охорони, їх завдання та функції, порядок фінансування і матеріально-технічного забезпечення добровільної пожежної охорони.
2.5.	Про ідентифікацію об'єктів підвищеної небезпеки	ПКМУ від 11.07.2002р. № 956 зі змінами, внес. ПКМУ від 21.09.2011р. № 990	Цією постановою затверджені нормативи порогових мас небезпечних речовин для ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки, порядок ідентифікації та обліку ОПН, порядок декларування безпеки ОПН.
2.6.	* Методика ідентифікації ПНО	Наказ МНСУ від 23.02.2006р. № 98	Методика встановлює єдиний порядок проведення ідентифікації ПНО, з метою вдосконалення їх державного обліку у процесі паспортизації та реєстрації у Державному реєстрі ПНО.
2.7.	* Критерії оцінки ступеня ризику об'єктів (високий, середній, низький)	ПКМУ від 28.05.2005р. № 493	Цією постановою визначені критерії за якими оцінюється ступень ризику від впровадження господарської діяльності за якими суб'єкти можуть бути віднесені до суб'єктів господарювання з <u>високим</u> , <u>середнім</u> або <u>незначним</u> ступенем ризику, а також заходи Державного нагляду за діяльністю цих об'єктів.
2.8.	Положення про державний реєстр ПНО	ПКМУ від 20.08.2002р. № 1288	Цим реєстром здійснюється державний облік ПНО та інформаційне забезпечення

			процесів підготовки управлінських рішень щодо запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, пов'язаних із функціонуванням ПНО; є автоматизованою інформаційно-довідковою системою.
2.9.	Положення про паспортизацію ПНО	Наказ МНСУ від 18.12.2000р. № 338 зі змінами від 16.08.2005р. наказ № 140.	Визначає загальні засади паспортизації ПНО та порядок її здійснення для забезпечення державного обліку ПНО, а також накопичення і актуалізації (оновлення) відповідної інформації у базі даних Державного реєстру ПНО.
2.10	* Перелік об'єктів та окремих територій, які підлягають обов'язковому обслуговуванню державних АРС.	ПКМУ від 04.08.2000р. № 1214	Цією постановою затверджено перелік об'єктів та окремих територій, які підлягають обов'язковому обслуговуванню державними аварійно-рятувальними службами по галузям економіки (промисловості).
1	2	3	4
III група. Щодо створення та функціонування сил ЦЗ			
1. Законодавчі акти			
1.1.	* Закон України «Про аварійно-рятувальні служби»	14.12.1992р. № 1281	Визначає організаційні, правові та економічні засади створення і діяльності АРС, обов'язки, права та відповідальність рятувальників. Про функціонування АРС ЦЗ викладено також у статті 23 Кодексу ЦЗУ.
1.2.	Указ президента «Про перетворення військ ЦО, пожежної охорони в аварійно-рятувальну службу ЦЗ»	25.07.2002р. № 664 та 19.12.2003р. № 1467	Визначає організацію та порядок перетворення військ цивільної оборони, пожежної охорони МВСУ в аварійно-рятувальні підрозділи (служби) Державної служби з НС.
2. Нормативні акти			
2.1.	* Положення про добровільні формування ЦЗ	ПКМУ від 21.08.2013р. № 616	Визначає організаційні засади створення та функціонування добровільних формувань ЦЗ, порядок залучення цих формувань до дій у НС.
2.2.	* Порядок створення завдання та функції формувань цивільного захисту	ПКМУ від 9.10.2013р. № 787	Цей порядок визначає основні засади утворення, порядок комплектування, завдання та функції формувань ЦЗ (об'єктових, територіальних).
2.3.	* Положення про невоєнізовані формування ЦЗ структурних підрозділів МОНУ	Наказ МОНУ від 20.12.2004р. № 954	Встановлює порядок визначення кількості формувань на об'єктах МОНУ, як складових сил ЦЗ, їх призначення, структуру, порядок комплектування, підготовки до виконання завдань за призначенням; матеріально-технічного забезпечення, перевірки готовності.
IV група. Із питань організації радіаційно-хімічного захисту			
1. Законодавчий акт			
1.1.	Кодекс цивільного захисту України ст. 35	Закон від 02.10.2012р. № 5403-VI	Визначає заходи щодо радіаційно-хімічного захисту населення і територій (оцінка обстановки, дозиметричний і хімічний контроль, використання ЗІЗ та засобів колективного захисту) та порядок забезпечення.
2. Нормативні акти			
2.1.	* Державні будівельні норми ДБН В. 2.2. 5-97 «Захисні споруди цивільного захисту».	Наказ Держком містбуд України 08.07.1997р. № 106	Про порядок проектування захисних споруд, що будуються або реконструюються (замість СНІП-II-II-77)
2.2.	* ДБН А 3:1-9-2000р. «Порядок приймання в експлуатацію захисних споруд та їх	ДБН наказом Мінбуд України у 2000р.	Визначають порядок приймання в експлуатацію побудованих ЗСЦЗ та їх утримання.

1	2	3	4
2.3.	* Державні будівельні норма ДБН В. 1.2.4.2006 «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту».	Наказом Мінбуду України 04.08.2006р. № 274	Вимоги щодо норм, пов'язаних із ЦЗ при розміщенні об'єктів та забудові міст, щодо накопичення фонду захисних споруд ЦЗ, будівництва гідротехнічних, інженерних систем (газо-, тепло-, водопостачання, радіомовлення і телебачення, зв'язку тощо).
2.4.	* Інструкція щодо утримання захисних споруд ЦЗ	Наказ МНСУ 09.10.2006р. № 472	Визначає порядок використання, обслуговування, перевірки стану готовності ЗСЦЗ.
2.5.	* Порядок забезпечення населення і формувань ЦЗ засобами радіаційно-хімічного захисту	ПКМУ від 19.06.2002р. № 1200, зміни ПКМУ від 29.10.2009р. № 1148	Визначає механізм забезпечення населення і особового складу формувань ЦЗ засобами радіаційного та хімічного захисту як у воєнний час, так і в умовах мирного стану.
2.6.	* Інструкція з тривалого зберігання засобів радіаційно-хімічного захисту.	Наказ МНСУ від 16.12.2002р. № 330	Визначає умови і порядок приймання, зберігання та видачі засобів РХЗ у разі застосування зброї масового знищення та аварій на РХНО.
2.7.	* Порядок використання ЗСЦЗ для господарських, культурних та побутових потреб.	ПКМУ від 25.03.2009р. № 253	Викладені вимоги до використання фонду ЗСЦЗ, особливості їх реконструкції і подальшого використання у разі зміни власника.
2.8.	* Методичні рекомендації щодо створення та організації роботи пунктів видачі ЗІЗ.	Наказ МНСУ 17.06.2010р. № 472	Викладені пропозиції щодо структури, завдань та функціонування пунктів видачі засобів індивідуального захисту, приладів і майна ЦЗ.
2.9.	* Методика прогнозування наслідків викидів небезпечних хімічних речовин.	Сумісний наказ МНС, МЕК, агрохімполітики від 27.03.2001р. №73/89/64/122	Визначає методику аварійного прогнозування наслідків аварій на ПНХО з викидом в атмосферу НХР.
2.10	* Методика спостереження та оцінка радіаційно-хімічної обстановки.	Наказ МНСУ від 06.08.2002р. № 186	Визначає порядок організації та здійснення спостереження за навколишнім середовищем, виявлення РНХР та оцінки радіаційно-хімічної обстановки.
<i>V група. Із питань евакуації</i>			
1. Законодавчий акт			
1.1.	* Кодекс цивільного захисту України (ст. 33)	Закон від 02.10.12р. № 5403-VI	Встановлені види евакуації, визначено хто оголошує евакуацію на державному, регіональному, місцевому та об'єктовому рівнях, та порядок проведення.
2. Нормативні акти			
2.1.	* Порядок проведення евакуації населення у разі виникнення НС техногенного та природного характеру.	ПКМУ від 30.10.2013р. № 841	Визначає порядок планування та механізм здійснення евакуаційних заходів населення й матеріальних цінностей, а також евакуаційні органи, їх функції і завдання.
1	2	3	4
2.2.	* Методичні рекомендації з питань планування та проведення евакуаційних заходів.	Наказ МНСУ № 44 від 07.09.2004р. № 761; від 07.09.2010р.	Регламентують порядок планування евакуаційних заходів, надані пропозиції щодо визначення складу та основних завдань евакуаційних органів.
<i>VI група. Із питань медичного та біологічного захисту</i>			
1. Законодавчий акт			
1.1.	* Кодекс цивільного захисту України гл. 9, (ст. 36, 37): гл. 17, (ст. 87).	Закон від 2.10.2012р. № 5403-VI	Викладено складові медичного та біологічного захисту, порядок здійснення.
2. Нормативні акти:			

2.1	Положення про Державну службу медицини катастроф.	ПКМУ від 11.07.2001р. № 827	Державна служба медицини катастроф є особливим видом державної аварійно-рятувальної служби, основним завданням якої є надання безплатної медичної допомоги постраждалим від НС, рятувальникам та особам які беруть участь у ліквідації наслідків НС. Визначає порядок створення та функціонування цієї системи.
2.2.	Інструкція щодо взаємодії між МНС (ДСНСУ) та міністерством охорони здоров'я у надзвичайних ситуаціях.	Сумісний наказ від 03.12.2008р. № 882/715	Визначає порядок взаємодії між МНСУ та МОЗ щодо попередження та реагування на НС.
<i>VII група. Із питань підготовки КСЦЗ, органів управління, сил ЦЗ та навчання населення діям у НС</i>			
1. Законодавчий акт			
1.1.	* Кодекс ЦЗ України гл. 10 (ст. 39-42), гл. 18 (ст. 90, 91), гл. 19 (ст. 92).	Закон від 12.10.2012р. № 5403-VI	Визначає правові засади та порядок організації навчання населення, підготовки органів управління, сил ЦЗ до дій за призначенням.
2. Нормативні акти			
2.1.	* Порядок підготовки до дій за призначенням органів управління та сил ЦЗ.	ПКМУ від 26.06.2013р. № 443	Визначає механізм підготовки органів управління та сил ЦЗ, періодичність та порядок проведення спеціальних навчань і тренувань з питань ЦЗ.
2.2.	* Порядок здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.	ПКМУ від 26.06.2013р. № 444	Визначає механізм організації навчання населення діям у НС, його структуру, види та форми.
2.3.	* Порядок проведення навчання керівного складу ЦЗ та фахівців у сфері цивільного захисту.	ПКМУ від 23.10.2013р. № 819	Визначає механізм проведення навчання керівного складу та фахівців у сфері ЦЗ у навчальних закладах, та навчально-методичних центрах, періодичність функціонального навчання.
1	2	3	4
2.4.	* Типова програма навчання працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях.	Наказ ДСНСУ від 6.06.2014р. № 310 зі змінами, внесеними наказом від 08.08.2014р. № 458.	Визначає обсяги необхідних знань та вмінь, розподіл навчального часу за розділами програми та формами навчання, зміст тем за розділами програми.
2.5.	* Порядок підготовки та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань	Наказ МВСУ від 11.09.2014р. № 934	Визначає основні положення з організації та проведення спец. об'єктових навчань і тренувань з питань ЦЗ, документи СОТ, КОТ, та порядок погодження: порядок звітності про проведення навчання та тренування.
<i>VIII група. Із питань управління зв'язку</i>			
1.	Положення про державну комісію з техногенно-екологічної безпеки і НС.	ПКМУ від 16.02.1998р. № 174	Визначає структуру, завдання та повноваження Державної комісії з питань ТЕБ і НС.
2.	Типове положення про комісію ТЕБ і НС.	ПКМУ від 12.10.2010р. № 928	Визначає структуру, завдання та функціональні обов'язки членів комісії ТЕБ і НС.
3.	* Положення про регіональні та місцеві комісії з питань ТЕБ і НС.	ПКМУ від 14.06.2002р. № 843	Визначає структуру, завдання та повноваження регіональних комісій з ТЕБ і НС.
4.	* Положення про штаб з ліквідації наслідків НС.	ПКМУ від 19.08.2002р. № 1201	Визначає порядок створення, структуру, підпорядкованість, завдання та функції штабу з ліквідації наслідків НС.
5.	* Положення про організацію оповіщення і зв'язку.	ПКМУ від 19.02.1999р. № 192.	Визначає порядок оповіщення КСЦЗ, органів управління та населення про загрозу та виникнення НС та інформування про обстановку, забезпечення зв'язку між

			органами управління та виконавцями, порядок обслуговування апаратури.
6.	Інструкція з перевірки та оцінки готовності функціональних підсистем ЄДС ЦЗ.	Наказ МНСУ від 15.08.2007р. № 558.	Встановлює єдиний порядок перевірки та оцінки стану готовності функціональних і територіальних підсистем ЄДС ЦЗ до дій у надзвичайних ситуаціях.
7.	* Рекомендації МНСУ щодо розроблення Планів ЦЗ.	Наказ МНСУ від 16.07.2009р. № 494.	Визначає структуру Плану ЦЗ, порядок погодження та затвердження.
8.	* Про об'єми планування та перелік документів Плану ЦЗ.	Наказ МНСУ від 28.12.2010р. № 96.	Визначає порядок планування заходів ЦЗ та перелік документів, що складають План ЦЗ об'єкта.
<i>IX група. Із питань матеріально-технічного та фінансового забезпечення заходів ЦЗ</i>			
1. Законодавчий акт			
1.1.	* Кодекс ЦЗ України ст. 93-96-фінансового забезпечення; (гл. 21, ст. 97, 98–матеріальне забезпечення)	Закон від 02.10.2012р. № 5403 - VI	Визначає порядок фінансування та матеріального забезпечення заходів ЦЗ, за який рахунок, обсяги фінансового резерву; порядок створення матеріальних резервів та їх види.
1	2	3	4
2. Нормативні акти			
2.1.	* Про порядок створення та використання матеріальних резервів.	ПКМУ від 29.03.2001р. № 308.	Визначає основні принципи створення і використання матеріальних резервів (оперативного, відомчого, регіонального, місцевого, об'єктового).
2.2.	* Порядок фінансування робіт із запобігання і ліквідації НС та їх наслідків.	ПКМУ від 04.02.1999р. № 140.	Визначає механізм фінансування робіт із запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків, удосконалення системи обліку коштів, що виділяються на ці цілі та контроль за їх використанням.
2.3.	Про використання резервного фонду.	ПКМУ від 29.03.2002р. № 415	Визначає порядок використання державного резервного фонду.